

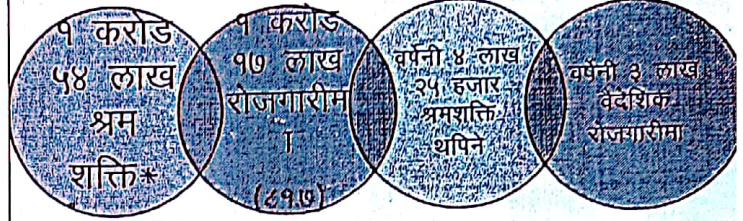
**श्रम, रोजगारी र सामाजिक सुरक्षा
केवल प्रसाद भण्डारी**

प्रस्तुतिको खाका

- श्रमशक्ति
- श्रमबजार : खपत, ज्याला, अस्थिरता
- मानव संसाधन विकास : लगानी र उपलब्धी
- तालिम र यसको प्रभावकारिता
- आप्रवासन : वैदेशिक श्रमबजार, बढ्दो प्रवृत्ति, विप्रेषण
- काम, रोजगारी र पेशा : सामाजिक सद्भाव र विकास
- सुमधुर श्रम सम्बन्ध : सामाजिक सुरक्षा

आर्थिक रूपले सक्रिय जनशक्तिने श्रम शक्ति । (अ.श.स.)

घरेलु श्रम, अवैतनिक हेरचाह सेवा र अनौपचारिक क्षेत्रका कामदारको गणना गर्ने / नगर्ने अभ्यास ।

(नेपाल श्रमशक्ति सर्वेक्षण २०१५/१६)

श्रमबजार

- कृषि, उद्योग, सेवा र पर्यटन
— लगानी घट्दै, रोजगारीका अवसर स्वतः कम हुँदै ।
- कूल गार्हस्थ उत्पादन: उत्पादनशिल क्षेत्र ६.२ % दशककै कम
- यो हिउँदमा उर्जा अभावका कारण मात्रै ३ दर्जनभन्दा बढी उद्योगको उत्पादन क्षमता ५० % कम । (रोजगारी संकटमा)
- घरेलु तथा साना उद्योगमा उल्लेखनीय काम ।
- श्रम सम्बन्ध : उद्योगहरू निरन्तर बन्द हुँदै । (१४५)
- नीतिगत विषयहरू : राज्यको क्षमता : बुइङ्ग विजनेस (१०८)

श्रमबजार

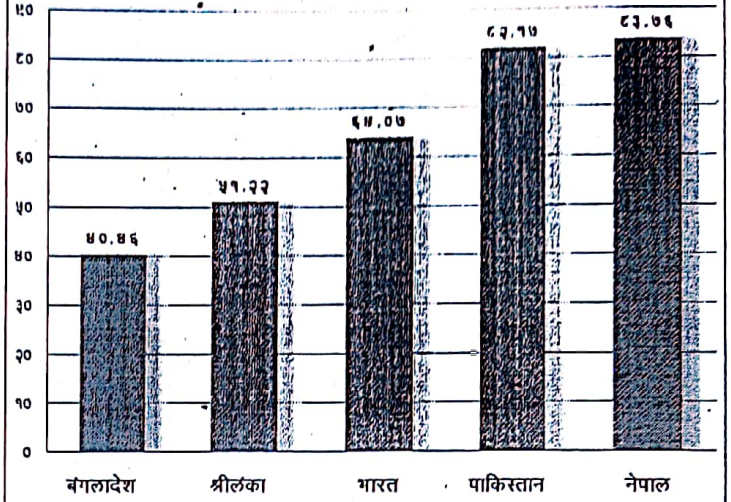
- स्वदेशी पूँजि : अनुत्पादक क्षेत्रमा
- वैदेशिक प्रत्यक्ष लगानी: संभावनाहिन हुँदै, साहित्य मात्रै बाँकी (छिमेक) ।
- विदेशी लगानीका उद्योगहरू समेत अकारण बन्द हुने ।
— सूर्य नेपाल: सर्वाधिक उच्च सुविधा तर बन्द, अवरोध (कारण ?)
- उद्योग बन्द हुँदै (आर्थिक वृद्धि), व्यापार फष्टाउँदै (मुनाफा)
- आयात अकासिँदै (विप्रेषण), उत्पादन घट्दै, कमजोर हुँदै ।
- शीप, दक्षता र कामप्रति सकारात्मक धारणाको सर्वथा अभाव ।
- सामाजिक तथा भौगोलिक वहिष्करण ।
- अवसर संकुचित, असुरक्षित, उपलब्धीहिन ।

श्रमबजार : खपत

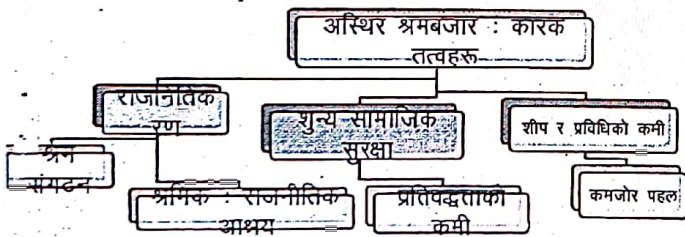
- कृषि मुख्य ७८% (घट्दो), सेवा १९% (बढ्दो), उद्योग ३% (घट्दो),
- अन्य औपचारिक क्षेत्र:
  - सार्वजनिक सेवामा (१० हजार स्थायि, १ हजार करार : तलबको विषय)
  - निजी क्षेत्रको रोजगारी : घट्दो क्रम, स्वदेशी श्रम उपेक्षित ।
  - स्वरोजगार : उद्यमशीलताको संस्कार विकास भएन (युवा स्वरोजगार) ।
  - आप्रवासन : ३ लाख ।
- अनौपचारिक क्षेत्र: घरेलु तथा हेरचाह, गृह श्रमिक, सम्पूर्ति साङ्गलो ।
(निर्वाह कठिन, नीतिगत अपृश्यता, उपेक्षा, मौद्रिक गणना नहुने तर महत्वपूर्ण)

श्रमबजार : ज्याला

नेपाली श्रमबजारमा दक्षिण एशियामा सबैभन्दा बढी ज्यालादर । (अश्रम, निर्यातापी ज्याला दक्षिण एशियामा तुलनात्मक ज्याला दर सम्बन्धी विवेक, २०१२/१३)

श्रमबजार : अस्थिरता

मानव संसाधन विकास

गरिबी घटाउन र उच्च आर्थिक वृद्धि दर हासिल गर्न

(मानव संसाधन विकास मन्त्रालय: लामो छलफल, अनिर्णय)
(श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय : रोजगारीको कार्य विवरण)

- राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय बजार अनुकूल बनाउने (राज्यको दायित्व)
- पर्याप्त र मर्यादित रोजगारी र स्वरोजगार (अवसर सिर्जना)
- सुमधुर श्रम सम्बन्ध (मर्यादित कार्य वातावरण)
- प्रतिस्पर्धा गर्न सक्ने (उद्यमशील, दक्ष सिपयुक्त)
- सेवा सुविधामा एकद्वार (आम जनताको पहुँच)
- सार्वजाजिक तथा निजी क्षेत्र (बहुपक्षीय सहकार्य विकास)
- अवसर प्राप्त भएको (सदुपयोग गर्ने विषय)

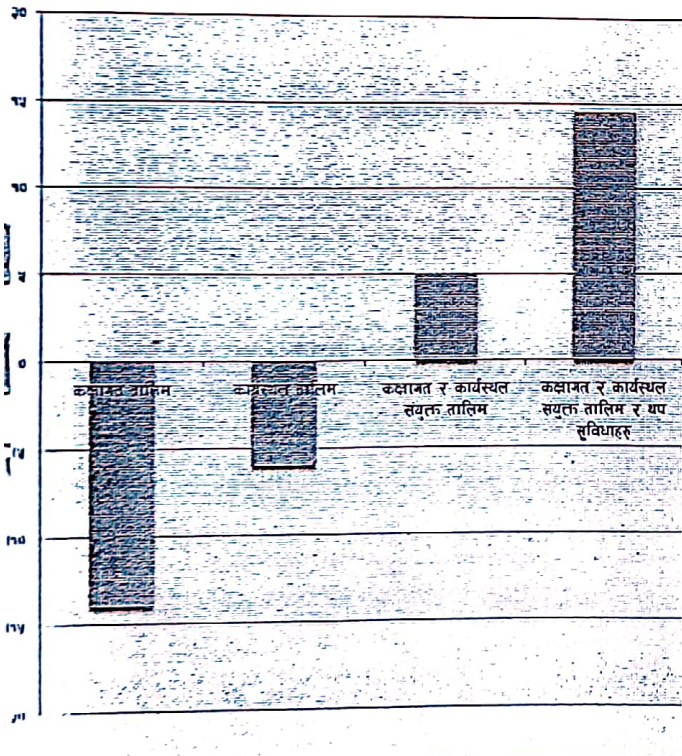
मानव संसाधन विकास लगानी

- राष्ट्रिय बजेट:
  - शिक्षा १६.६ % वृद्धि १६.०४ %
  - स्वास्थ्य ७.०४ % वृद्धि १६.०४ %
  - खानेपानी २.३ % वृद्धि ४८.८ %
  - तालिम ०.७ % (२८.५ करोड) वृद्धि ०.९५ %
- निजी क्षेत्र: (गणना नभएको)
- तालिम प्रदाताहरू:
  - सरकारी: प्रशासनिक, प्राविधिक तथा व्यावसायिक शीप विकास (संख्या ?) ।
  - निजी क्षेत्र: विस्तार हुँदै (संख्या?) ।
- तालिमका उपलब्धीहरू: बजारमा दक्ष जनशक्तिको सर्वथा अभाव (वैरो २४०००)।
- सीप पूँजी र प्रविधि : बहुसंख्यक पहुँच बाहिर (सूचना, अज्ञानता)।
- श्रमबजारको माग र तालिमको प्रतिफल : असङ्गती (गैरनेपाली छनोट) ।
  - तालिम परम्परागत : आवश्यकता नवीन प्रविधि (क्रान्ति आवश्यक)

मानव संसाधन विकास

- सार्वजनिक:
  - मानव संसाधन विकासमा अपेक्षागृह्य कम लगानी
    - सीप विकासमा लगानी उच्च : उपलब्धी शुन्य (रोमा खरीद)
    - अनेक र नवीन परियोजनाहरू : अत्यधिक रोकको दोहन
  - सेवाकालिन प्रशिक्षण : अतिरिक्त ज्ञान, योग्यता या वृत्तिविकास ?
    - नियमित प्रशिक्षण, विशेष प्रशिक्षण : उपलब्धी दिन : (गुणवत्ता न्यून)
    - सदैकालागि प्रशिक्षण (प्रतिवद्धता)
- निजी: व्यावसायिकतामा जोड दिँदै : उपलब्धी मापन गर्न बाँकि
- विकास साभेदार:
  - छात्रवृत्ति: सरकारी, निजी, खुला (ऋण, अनुदान) (परिवर्तन भएन) ।
  - वैदिक पलायन : कृषि, विज्ञान, स्वास्थ्य, अभियान्त्रिकी र प्रशासनिक

तालिम र यसको प्रभावकारिता

आप्रवासन : वैदेशिक श्रमबजार

- विश्वकरण: सुरक्षित भविष्यको खोजी
  - उच्च अध्ययन (२७,०००) : पूँजी पलायन (पर्यटनको वैदेशिक मुद्राले नथेग्ने)
- गरिबीको दुष्चक्रमा जीवन : अदक्ष र जोखिमपूर्णकाम (११७ मुलुक)
  - कुण्ठा असन्तुष्टि बाहिरिदै । विद्रोह कम हुँदै (काम विहिन मानिसहरू)
- सुदृढ व्यापारिक सञ्जाल र अनधिकृत आर्जन (न चुहावट, न शुद्धीकरण)
  - हिंसा र मानव तस्करी (एकाधिकार, राज्य या निजीक्षेत्र)
- द्विपक्षीय सम्झौता र तलब निर्धारण
  - व्यवसायि वनाम राज्य (बहुराष्ट्र प्रतिस्पर्धा, अधिकार र जोखिम, राज्यको काम)
- सुनसान वस्तीहरू : बाँझा गद्दाहरू
  - गम्भीर खाद्यान्न संकट (४० जिल्लाका ७०% मानिसलाई भोजन अपर्याप्त)

सामाजिक सदभावकालागि काम / रोजगारी

प्रतिष्ठा

- जीवन स्तरमा वृद्धि, सहज निर्वाह र समाजमा स्थापीत भएर बाँच्ने अवसर ।

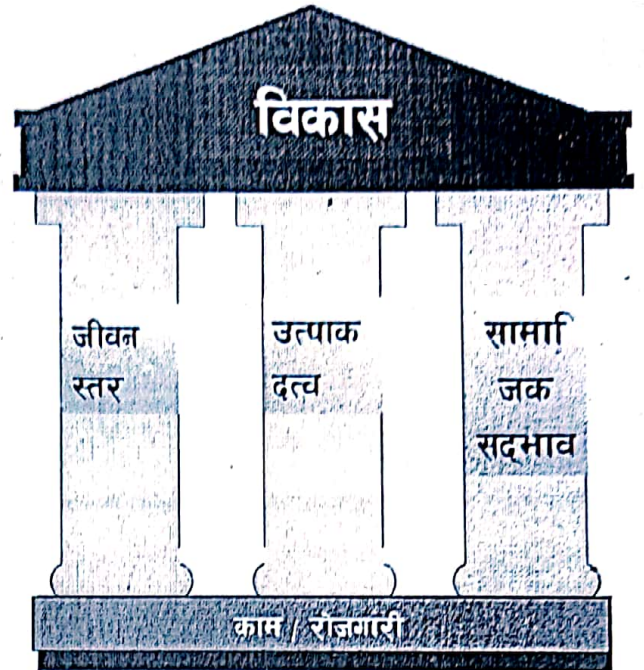
सम्पर्क

- व्यक्तिहरूबिचको आपसी सम्पर्कले नवीन व्यवहारको सिर्जना, फेरक सामाजिक व्यवहारको ज्ञान ।

निष्पक्षता

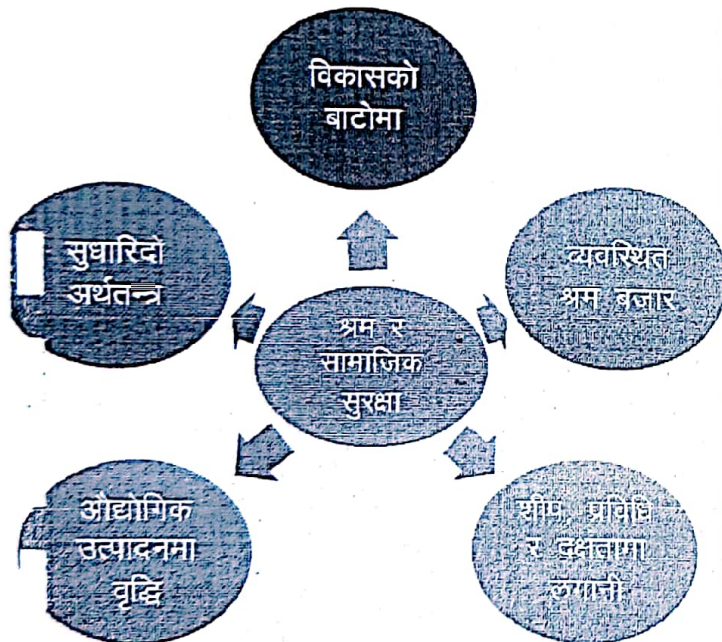
- सिफारिस र पहुँच नभई काम पाईन्न भन्ने सोचमा परिवर्तन आएमा सामाजिक तनाव कम, सदभाव वृद्धि ।

काम / रोजगारी : विकास

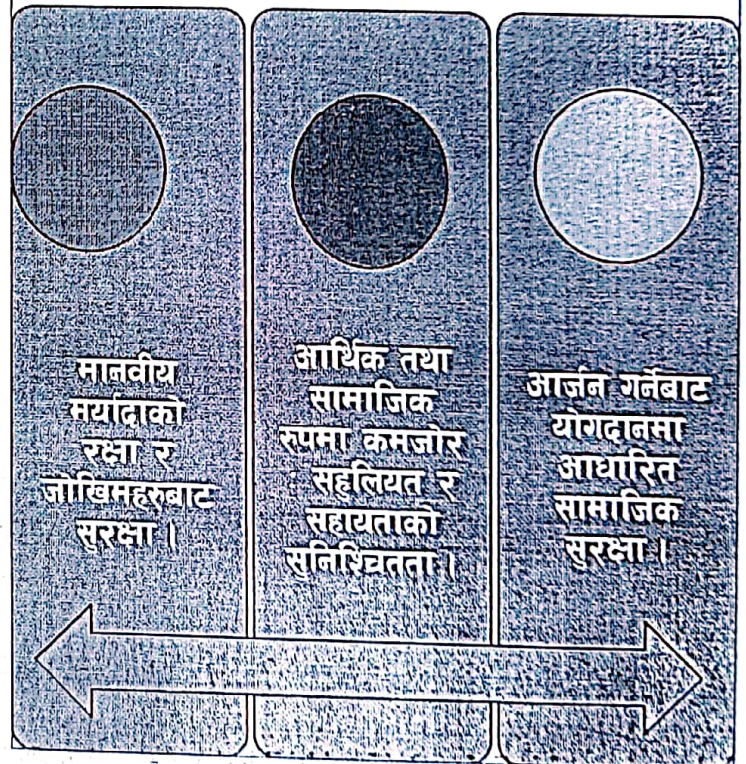

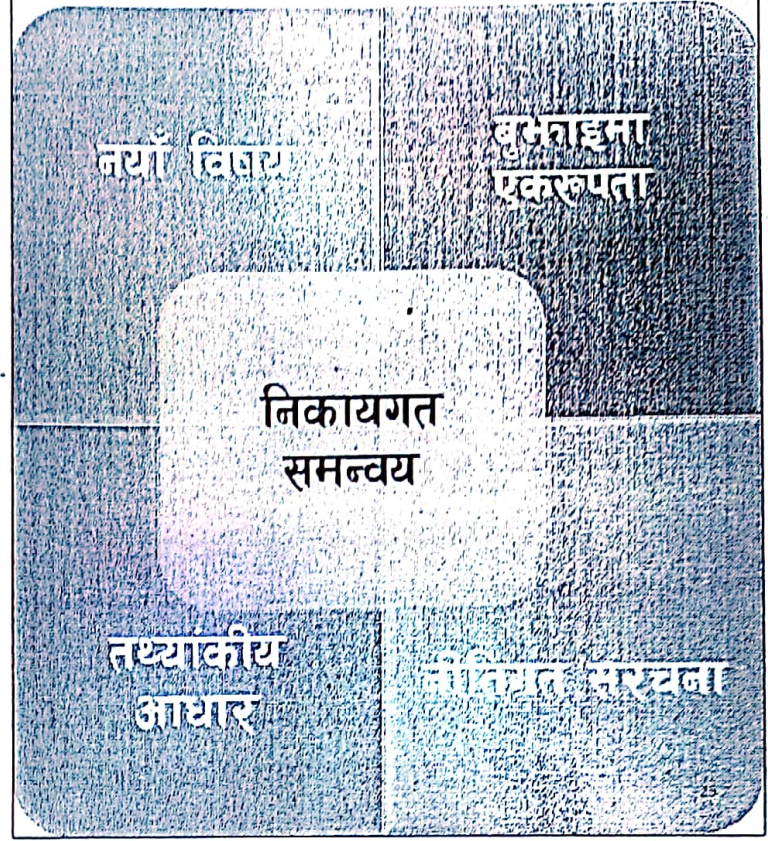
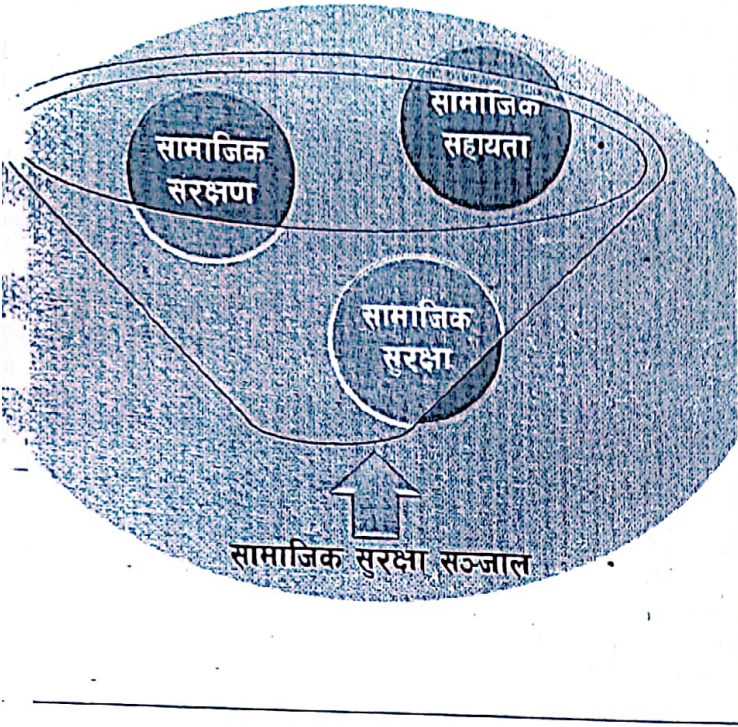
थियर विकास
फिब्रेवर २०१२

सुमधुर श्रम सम्बन्ध

सामाजिक सुरक्षा : अवधारणा

प्रस्तुतिसँगै आएका प्रश्नहरू: अनुत्तरित

१. रोजगारी कसरी बढाउने ? (वैदेशिक कसरी घटाउने ?)
  २. स्वरोजगारीबाट कति गर्न सकिन्छ ?
  ३. रोजगारी सम्बन्धी नीतिहरू सामाजिक संवादकालागि पयाप्त छन् ?
  ४. सँग महत्वपूर्ण कि रोजगारी या कुन पहिला?
  ५. लगानीको वातावरण कसरी बढाउने छ ?
  ६. प्रतिस्पर्धा, सम्मान र सामाजिक सुरक्षाको अवस्था के छ ?
  ७. कामदारको संरक्षण को रोजगारीको संरक्षण ?
  ८. कामको पून बाँडफाँड, विस्तार र सहज कसरी गर्न सकिन्छ ?
- पहलो प्रश्न अझ महत्वपूर्ण छ, वास्तवमा रोजगारी के हो?

Growth Sellers Proudly Presents 6th Edition of HR Meet

Objectives:

- To spread awareness about Human Resources
- To unleash the hidden potentials of individuals and organizations
- To provide a common platform to learn, experience and share
- To provide networking opportunities
- To honor and celebrate the greatest capital, i.e. human capital

Features:

- Eminent domestic and international speakers
- Participation from various sector
- Prestigious crowd to be with
- Customized sessions
- Certificate of attendance
- Felicitation of HR Manager of the Year 2012

Beneficial For:

- Managers
- Entrepreneurs
- Industrialists
- Financial Institution representatives
- Journalists
- Consultants
- Self-employed individuals
- Doctors
- Engineers
- Students
- NGOs / INGOs

HR Manager Of The Year 2012

Not only HR Meet is the perfect platform to discuss HR issues and strengthen and empower the HR community, it also provides deserving HR Managers throughout Nepal to be felicitated amid a prestigious crowd. We are calling in nominations to apply for the prestigious title of HR Manager of the Year 2012 to be awarded during HR Meet 2013.

We invite all eligible HR Managers to fill up the forms and submit it and request all the CEOs and line managers to encourage their HR Managers who meet the eligibility criteria to apply for the same. For eligibility criteria please log on to www.growth sellers.com, www.hrmeet.com.np.

Registration Fee

Rs. 5,800/-

Exclusive of VAT

Venue: The Everest Hotel

Date: Feb 7, 2013

Time: 8:00 a.m. onwards

Founder Director, Ecole Solitaire, Pune, India

- Thought Leader to speak at (GIBM) held at the Marriott Marquis, Times Square, Manhattan in New York City in September 2012
- Recipient of The Katha U.K.-Global Excellence Award at the House of Lords, London
- 2010 MITCON Achievers Award, MITCON Institute of Management
- Acclaimed as India's Leading Trainer by Training & Management Magazine 2004

Manesh Sharma

Founder - Know Your True Self™ Research & Training

- Academy -(KYTS RTA), Faridabad, India
- Speaker & Corporate Trainer
- Personal Performance Coach
- Behavioral & Relationship Counselor
- Certified NLP & EFT practitioner
- Member - ANLP India - A premier NLP Organization In India
- Principal Consultant - Smart Emotional Excellence
- Researcher in the fields of Emotional Intelligence, Leadership, Energy Psychology

Mr. Akshay Wal

- Independent Professional Training & Coaching Facilitator Lucknow, India
- Past Lead Auditor at LRQA, Engineer Surveyor at Lyed's Register of Shipping

Mrs. Reema Wal

- Independent Leadership Coach Lucknow, India

Mr. Kewal Prasad Bhandari

(Joint Secretary, Government of Nepal)

- Executive Director, Social Security Fund
- Director General, Department of Labor

And other domestic speakers...

growth sellers

...HR solutions and more...

Growth Sellers Pvt. Ltd.

Krishna Galli, Pulchowk, Lalitpur, Tel: 5520939, 01-5926176,

Email: hrmeet2013@hrmeet.com.np

Web: www.growth sellers.com, www.hrmeet.com.np

छैटौ 'एचआर मिट' माघ २५ मा

कारोबार संवर्द्धना
काठमाडौं, ७ माघ
'छैटौ मानव संसाधन सम्मेलन
(एचआर मिट) २०१३' आगामी
माघ २५ गते आयोजना हुने भएको

एचआर मिटको जानकारी दिन आइतबार आयोजित पत्रकार सम्मेलन

छ। सम्मेलनमा विभिन्न देशका मानवसंसाधन क्षेत्रमा काम गर्ने अनुभव र विशेषज्ञता हाविल गरेका स्रोतव्यक्तिले नेपालका संघसंस्था, व्यावसायिक प्रतिष्ठान, सार्वकारी विभागमा काम गर्ने मानव संसाधन

र इंग्रजी अन्तर्गतको क्षेत्रमा, अर्थात् हाल र भविष्यको उद्योगिक क्षेत्रमा रहेका प्रमुख निर्देशक मोहन आश्रिते बताए। नेपालमा एचआर क्षेत्रमा काम गर्ने व्यक्तिहरूलाई राम्रो रूपमा स्रोतव्यक्तिले थाहा गरीदिनु। एचआरकै पनि उच्चको मानव संसाधन व्यवस्थापकको अवार्ड प्रदान गरिनेछ। ती अवार्ड एचआर पारदर्शिता निर्माता कम्पनी एचआर/पिआर माइन्डसले प्रायोजन गर्नेछ। 'कोरोज एचआर स्पेसिज अफ दि इण्डिया'को अवार्डमिति विजेताले १० हजार रुपैयाँ प्राप्त गर्नेछन्।

दशमि एचआर मिट २०१२ मा पहिलोपल्ट बनाएर ल्याए। प्रोथोलासले नेपाल आर्थिक पत्रकार समाज (गेजट)लाई पत्रकारको श्रेष्ठ अभिवृद्धिका लागि सन् २०१३ मा २५ हजार रुपैयाँसम्म प्रदान गरेको छ। सम्मेलन अघिल्लो वर्ष पनि केन्द्रलाई एक मात्र सहयोग गरेको थियो।

५। 'मानव गुंतीलाई सशक्तीकरण गर्ने' भनेर नाराका साथ सम्मेलन आयोजना हुनेछ। प्रोथोलास कन्सल्टेन्सि प्राइभेट सन् २००७ देखि प्रत्येक वर्ष यस्तो सम्मेलन आयोजना गर्दै आएको

विभागका कर्मचारीलाई प्रोत्साहनी र नेतृत्वका लागि/जान प्रदान गर्ने। छैटौ सरकारका स्रोतव्यक्तिको रूपमा भारतका अन्तर्देशीय स्रोत मिनीचर पेटेल, भारतको एचआर

परिचयार्थ

Rana bags HR Manager of the Year-2013 award

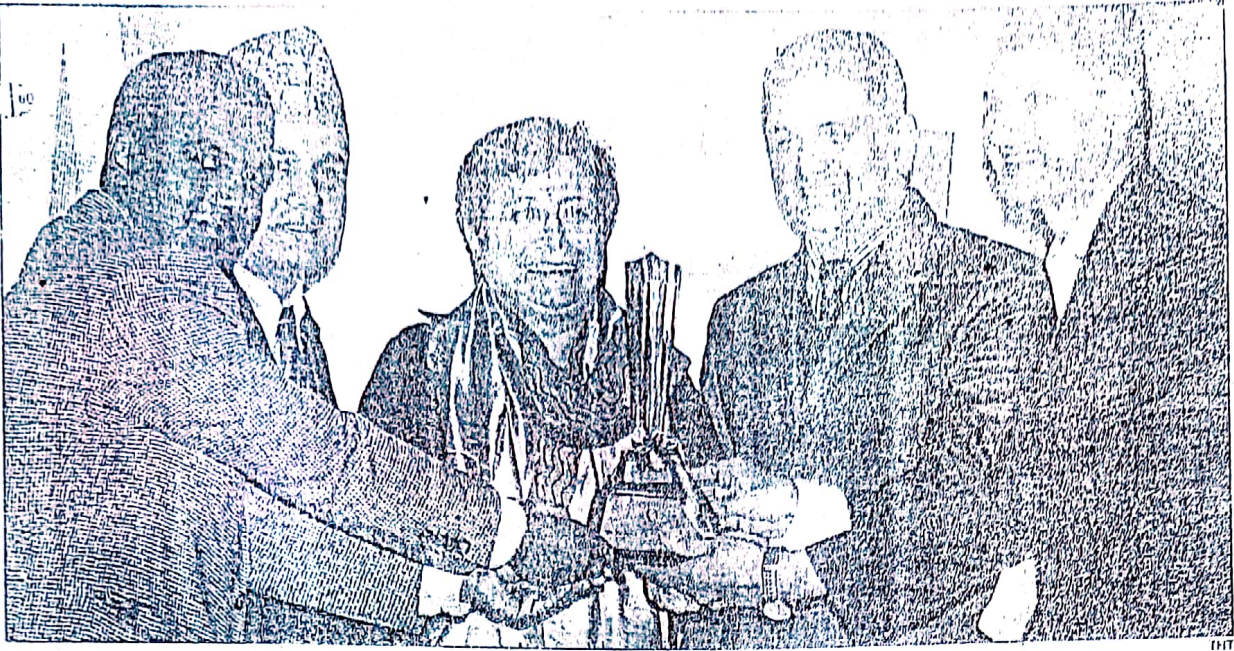

POST REPORT
KATHMANDU, FEB 7
BINA Rana, HR Department Chief at Standard Chartered Bank Nepal, has been awarded with the HR Manager of the Year 2013 award. The announcement was made during the 6th Edition of HR Meet here on Thursday. HR Meet is an annual event organized by Growth Sellers Pvt. Ltd. limited.

The award carries a purse of Rs 50,000. A three-member jury comprising Nita Rana, Bhuban Raj Joshi and Kumar Joshi selected the winner. Rana said the award has motivated her continue with the job with fresh energy. "This award has been possible because of the working environment at Standard Chartered. I dedicate this one to my staff and colleagues," Rana said.

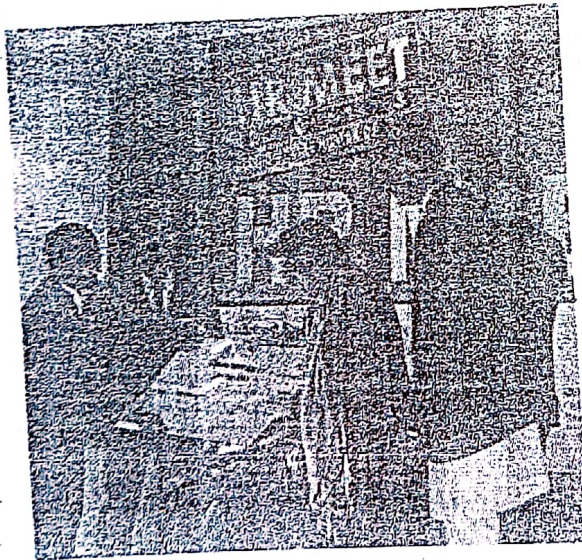
The annual event of Growth Sellers featured internationally acclaimed speaker Minocher Patel from India. Similarly, Department of Labour Director General Kewal Prasad Bhandari and Mahesh Sharma, M. Jay Wal and Reena Wal from India had their presentations in the context of human resource. The event was observed by over 300 people from different sectors.

HR Head of Standard Chartered Bank Nepal Bina Rana receiving the IIR Manager of the Year 2012 award, which carries a cash prize of Rs 50,000, during the sixth edition of IIR Meet 2013, an annual patented event of Growth Sellers, in Kathmandu, on Thursday.

विना राणालाई 'एचआर म्यानेजर अफ दि इयर'

अभिप्राय संवाददाता

माघ २९, काठमाडौं ।
 स्ट्याण्डर्ड चार्टर्ड बैंक नेपालकी
 विना राणालाई वर्षको 'एचआर म्यानेजर
 अफ दि इयर' बमोजिम जितेकी
 छ । बैंककी मानव संपदाको
 विकासको लागि यो पुरस्कार विशेष
 महत्त्वपूर्ण मानिन्छ ।

'एचआर मिट २०१३' सम्पन्नमा
 यो अवार्ड प्रदान गरिएको हो ।
 विगत ३ वर्षका उत्कृष्ट एचआर
 म्यानेजर नीता राणा, प्रकाश
 जोशी र कुमार् जोशीलाई जसको
 उनलाई उत्कृष्ट प्रदर्शनको लागि
 गरेको हो । अवार्डसँगै उनले २०
 हजार रुपैयाँ नगद पुरस्कार पनि

सम्पत्ति प्राप्त ।

प्राथमिकताको आयोजनामा
 सम्पन्न सो सम्मेलनमा चर्चित
 भारतीय वक्ता मनोचर पटेलका
 साथै नर्मिक अस्पतालका मुद्रांग
 कन्सल्टाण्ट डा. भरत रावत,
 हाइड्रो सोल्युशन्सका अध्यक्ष ई.
 ज्ञानेन्द्रनाथ प्रधानलगायतको
 प्रस्तुति रहेको थियो । कार्यक्रममा
 बोल्दै प्रधानले "कुनै पनि
 कम्पनीलाई सफल बनाउनका
 लागि त्यहाँको कर्मचारीहरूमा
 कम्पनीप्रतिको स्वामित्व महत्त्व
 गराउनुपर्ने बताएका थिए ।
 यसका लागि उनीहरूलाई निर्णय
 प्रक्रियामा समावेश गराउन उनले
 सुझाव दिए ।

विभिन्न क्षेत्रमा २ लाख
 जनाभन्दा बढीको साव्यगिता रहेको
 सम्मेलनको उद्घाटन सामान्य
 प्रशासन सभित दशोचित शर्माले
 गरेका थिए । सो सम्मेलन प्रकाश
 जोशीका मार्गदर्शनमा आयोजना
 गरिएको थियो । सम्मेलनको
 माध्यमबाट कर्मचारीको
 रूपमा विकासको लागि १००

HR Meet on February 7

POST REPORT

KATHIMANDU, JAN 20

GROWTH Sellers has scheduled the sixth edition of its HR Meet for Feb 7. HR Meet 2013, which will be held in the capital, will feature Minocher Patel, an internationally renowned orator, as one of the key speakers.

To be held under the theme Empowering Human Capital, the meeting will host more than 200 participants from different sectors including financial institutions, NGOs, INGOs and corporate houses.

The one-day event will also feature Mahesh Sharma, certified NLP and EFT practitioner, Akshay Wal, Independent Coach and Training Facilitator, and Recna Wal, Independent

The meet will host more than 200 participants from financial institutions, NGOs and INGOs, among others

Leadership Coach from India, as key speakers. Director general of the Department of Labour, Kewal Prasad Bhandari, will also speak on the role of HR in the domestic context.

Growth Seller chairman Mohan Ojha said that the main objective of the meet was to update people about worldwide activities in the

HR arena, generate new ideas and create a common platform to spread HR awareness and have a brainstorming session on HR issues. According to him, the event will also focus on finding answers to how human capital can be developed through public-private partnership.

Growth Sellers has given continuity to its practice of providing a cash gift of Rs 25,000 to the fund of the Society of Economic Journalists from the proceeds of the HR Meet.

During the conference, Growth Sellers will also honour an outstanding HR manager of last year with the title of HR Manager of the Year 2012. The winner will receive a cash prize of Rs 50,000.